

ZPRÁVODAJ

53. JIRÁSKOVA HRONOVÁ

NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ POŘÁDANÁ
V RÁMCI FESTIVALU ZÁJMOVÉ UMĚLECKÉ ČINNOSTI 1983
NA POČEST 35. VÝROČÍ VÍTĚZNÉHO ÚNORA A LIDOVÝCH MILICÍ.

Ocenění nejlepším

CENY ZA INSCENACI

Divadlo Šupina MěstKS Vodňany — V. Vančura - F. Zborník: Markéta.

Anebdivadlo Obvodního kulturního domu Praha 3 — Josef a Karel Čapkové: Adam Stvořitel.

Malá scéna LŠU a OKS Gottwaldov — Milan Calábek: Krásná Františka.

OCENĚNÍ JEDNOTLIVCŮM

DIPLOM DRAHOMÍŘE BAŠTOVÉ za vytvoření postavy Peterkové v inscenaci hry Fráni Šrámka Zvony.

DIPLOM JIŘÍMU HNILÍČKOVÍ za vytvoření postavy Matěje Kuře v inscenaci hry J. Šotoly — Z. Potužila Kuře na rožni.

DIPLOM JOSEFU VAVŘÍČKOVÍ za režii hry A. Jiráka Jan Roháč s přihlédnutím k celoživotní práci v amatérském divadle.

DIPLOM FRANTIŠKU ZBORNÍKOVÍ za režii vlastního scénáře podle románu V. Vančury Markéta Lazarová.

DIPLOM ZDEŇKU ZELENĚMU za vytvoření postavy Hynce Ptáčka z Pirkštejna v inscenaci hry A. Jiráka Jan Roháč.

ČESTNÉ UZNÁNÍ ZA UVEDENÍ HRY:

DS Jiří KaSS Poděbrady
F. Šrámek: ZVONY

Kruh 10 při Domu kultury Hrádek nad Nisou
B. Hrabal - V. Nývlt:

OSTŘE SLEDOVANÉ VLAKY

DS SZK ROH MAJ Hronov
A. Jirásek: JAN ROHÁČ

Dostavník při Klubu železničářů Přerov

J. Werich - J. Voskovec:

HELENKA JE RÁDA
aneb Slaměný klobouk

DS D3 OKS Karlovy Vary

J. Šotola - Z. Potužil:

KUŘE NA ROŽNI

ZÁVĚREČNÉ SLOVO ODBORNÉ KOMISE

Odborná komise předkládá hodnocení inscenací národní přehlídky amatérských souborů na 53. JH, konaném v rámci festivalu zájmové umělecké činnosti 1983. Národní soutěž se konala v Roce českého divadla, který je pro amatérské divadelníky mimořádnou příležitostí dokumentovat podíl amatérského divadla v české kultuře i v rozvoji českého profesionálního divadla, právě tak i prokázat realizaci cílů vlastní kulturně společenské aktivity. Posláním soutěže bylo vyzvednout přínos takových inscenací, které by přesvědčivě tlumočily myšlenky a city podporující lidskou společenství, tvořivost, pracovní hrdinství, odvahu riskovat, smysl pro krásu a touhu po životě v míru. Přehlídka se stala zároveň tvůrčí dílnou. Především práce v klubech i diskuse se soubory byly příležitostí ke konfrontaci stanovisek a místem často hlučného společenského tvůrčího

hledání a řešení otázek socialistického divadla.

Rádi konstatujeme, že přehlídka své cíle uskutečnila a to jak dramaturgickými podněty, uměleckou úrovní i odborným obsahem a její průběh odpovídal podmínkám soutěžního řádu, tak jak byl vyhlášen.

V týdnu od 30. července do 6. srpna odborná komise hodnotila osm inscenací. Jejich výběr odpovídal dramaturgickým záměrům soutěže a byl zaměřen na českou dramatickou literaturu, její adaptace a dramaturgické některých českých literárních děl. Pět inscenací bylo uvedeno v Jiráskově divadle, tři inscenace v netradičním prostoru ve Žďárkách. Odborná komise analyzovala ideově umělecký záměr, jeho jevištní zobrazení, hodnotila všechny složky inscenace, sledovala celkovou tvořivost souboru i umělecký a ideový přínos inscenace z hledis-

ka poslání socialistického dramatického umění.

Stručné závěry hodnocení jednotlivých inscenací:

Alois Jirásek:

JAN ROHÁČ

Divadelní soubor SZK ROH MAJ Hronov uvedl toto historické drama, rezonující svým myšlenkovým posláním především s mezními událostmi dějin našeho národa, kdy zápas o uhlazení jeho svobody a existence stával se zápasem základním. Dramaturgická volba se ukázala vzhledem k Roku českého divadla a k tvůrčím dispozicím souboru jako možná a správná především tím, že režisérovi se podařilo vedle tématu hrdinského zápasu Jana Roháče vidět nově i téma postavy Hynce Ptáčka z Pirkštejna a obohatit tak Jiráskovu hru o nové, problematiku současného života znějící tóny. Toto úsilí souboru při-

ZÁVĚREČNÉ SLOVO ODBORNÉ KOMISE

neslo v podání hronevských zajímavou inscenaci českých klasických hry, která přispěla k přitažlivému průběhu letošní přehlídky. Mnohé se hronevským podařilo i v oblasti herecké tvorby, kde se kolektivní přístup k tvorbě inscenace stal přístupem určujícím. Z kolektivu souboru zaujal v postavě Hynce Ptáčka Zdeněk Zelený, ale i někteří další. Na dobrém význění inscenace se podílel režisér Josef Vavříčka, který dokázal stmelit soubor k divadelně přitažlivému výkonu.

B. Hrabal - V. Nývlt:

OSTŘE SLEDOVANÉ VLAKY

Inscenaci vytvořil soubor Kruh 10, při Domě kultury v Hrádku nad Nisou.

Hrabal se v posledních několika sezónách stal oblíbeným autorem na jevištích amatérského divadla. Je nesporné, že Ostře sledované vlaky z hlediska fabule, děje, příběhu i postav jsou v jistém směru - zvláště potom v drammatizaci Nývltově - nejvíce použitelné pro jeviště. Hrádečtí také spoléhali především na tyto kvality literární předlohy. Uspořádali logicky a přehledně hlavní fabulační linii o životním - zejména citovém zranění - Miloše Hrmu. Velkou výhodou pro tento základní přístup bylo i obsazení hlavní role hostujícím profesionálním hercem, který se stal nejen hlavním hnačím motorem představení, ale byl schopen přinést řadu významných výrazných hrabalovských. Režie chtěla osudy lidí za válečného protektorátu pomocí hudby konfrontovat s dnešním světem, jednak chtěla docílit ještě zvláštní reálné snovosti hrabalovského světa použitím stroboskopu. Tyto prostředky se v oblasti významu změnily spíše v technické postupy, které zdržovaly rytmus představení a vnucovaly mu jistou monotónnost. Inscenace sdělovala především základní dějová fakta, prozrazovala některé záměry, které svědčily o vůli a snaze jít dále, než jenom k tomuto druhu vyprávění. Herecký soubor, který je až na některé výjimky zatím ne dost zkušený, prozrazoval výrazné úsilí. Celkový výsledek práce na inscenaci však nebyl ještě úplně sdělný a divadelně účinný.

Fráňa Šrámek:

ZVONY

Divadelní soubor Jiří KaSS MěstNV Poděbrady zvolil na cestě hledání závažného společenského tématu Šrámkovy Zvony, dílo, jehož struktura i poetika je určena dobou vzniku. Poděbradské vedl k této volbě hluboký a vřelý vztah ke Šrámkovu dílu i víra ve sdělnost zá-

kladních témat hry - lidského svědomí a přísného odsudku války.

Soubor má zkušeného režiséra, má i výrazné herecké individuality - Drahomíru Baštovou, Zdeňka Ulrycha a další. Přesto Zvony neoslovily diváka dostatečně sdělně, adresně a osobitě. Inscenátoři nenašli zcela čitelný klíč k rozkrytí textu, ani úměrně výrazové prostředky, které by posunuly zašifrovanou symboliku hry blíže našemu myšlení a citění. Úsilí souboru nepodpořilo ani příliš všeobecné a dekorativní scénické řešení.

Přestože Zvony zůstaly více pokusem než celistvým jevištním dílem, přinesly právě v Ruce českého divadla zajímavé podněty v pohledu na klasický odkaz a jeho humanistické poselství.

Vladislav Vančura - František Zborník:

MARKÉTA

V divadelní činnosti souboru Šupina Městského kulturního střediska z Vodňan došlo právě tímto nastudováním úpravy románu V. Vančury Markéty Lazarové k výraznému posunu v pracovní metodě i k jistě velmi pozitivní proměně divadelního názoru. Autorem převodu jednoho z klenotů české literatury je režisér a herec souboru František Zborník. V celé inscenaci se podařilo podtrhnout zápas člověka o svobodu, o klidný život, do něhož se mohou rodit děti, ale i krutý úděl žen v situacích, kdy zůstávají osamoceny. Inscenace je vedena řadou jevištních metafor, kloubících jednotlivé obrazy v neobyčejně účinný celek. Přestože expozice inscenace byla méně přehledná, přesto, že se objevily jisté problémy v rytmu, jevištní mluvě, jsme byli svědky výrazně divadelní účinné a diváka aktivizující podívané, která svědčila o tom, že soubor je na nejlepší cestě k tomu, aby si v budoucí práci kladl stále náročnější úkoly.

Jiří Šotola - Zdeněk Potužil:

KUŘE NA ROŽNI

Divadelní soubor D3 OKS Karlovy Vary disponuje tvárným hereckým souborem i dostatkem vůle pokoušet se o náročnou divadelní práci. Tentokrát si vybral předlohu nad jiné obtížnou, protože Potužilova dramatazace románu předního českého prozaika Jiřího Šotoly Kuře na rožni má spíše literární než divadelní charakter. Souboru se podařilo sdělit základní myšlenkové poselství. Zaujaly i některé herecké výkony, především Jiří Hnilička v titulní postavě Matěje Kuře. Inscenaci však vý-

razným způsobem chyběl citový a smyslový kontakt s divákem. Jednání postav bylo realizováno více popisně, málokdy docházelo ke skutečnému dramatickému střetnutí. Inscenaci chyběl výrazný smysl pro temportymus. Snad lze malý kontakt s hledištěm přičíst i na vrub nezvykle velkému prostoru, na který se soubor nebyl schopen adaptovat. To však jistě nebylo jedinou příčinou toho, že tentokrát úsilí souboru nepřineslo jednoznačný úspěch. Přesto lze vystoupení karlovarských hodnotit pozitivně, především proto, že rozšířil náš pohled na současnou tendence rozvoje amatérského divadla.

Jan Werich - Jiří Voskovec:

HELENKA JE RÁDA

aneb Slaměný klobouk

Divadelní studio Dostavník ZK ROH Železničářů Přerov zvolilo žánr hudebního divadla, které chce především bavit. Vcelku je jasné, že k celku umělecké kultury patří i tento druh psychorekreativního divadla. Přerovský Slaměný klobouk byl příležitostí k tomu, abychom posoudili, jak se s tímto problémem vyrovnává amatérské divadlo. Soubor je vybaven pěvecky, ukázněně v oblasti pohybu, s výraznou chutí a zalíbením v tomto typu divadelního projevu. Jeho inscenace však trpěla základním rozporům mezi vůlí prezentovat především Ježkovy písně a faktem, že tato prezentace se děje na přesném a uzavřeném tvaru situační komedie. A tak soubor neřešil základní smysl i strukturu celé inscenace ani z jednoho úhlu pohledu. Výsledkem byla nejasnost i nejistota v používání jednotlivých prvků a detailů výrazu. Mohlo tedy na jevišti fungovat téměř cokoliv, co sloužilo k attacku na diváka. Divadlo tohoto typu samo zřejmě trvalý kontakt s divákem potřebuje, ale jeho dosažení musí růst z jistě jednoty, dané výběrem tvůrců. A zdá se, že právě toto chybělo asi přerovskému představení nejvíce. Doplácelo tedy na základní rozpolcenost názoru, jak realizovat tuto dramatickou předlohu.

Josef a Karel Čapkové:

ADAM STVOŘITEL

Uvedením Adama Stvořitele bratří Čapků souborem Anech divadla Obvodního kulturního domu v Praze 3 ožilo na amatérském jevišti dílo, které se v českém divadle inscenuje zcela ojediněle. Soubor realizuje text v rovině redukováného libreta, které je určeno výrazným způsobem mladé generaci ve stylu diskotékové zábavy. Své jednoznačně pozitivní stanovis-

ko ke světu realizuje v kontrastu s prostředím odosobněné diskotéky, ze které se odvíjejí jednotlivé situace a hledání dramatických postav. Tato rovina se v představení realizovala výrazným způsobem především v expozici a závěru, v průběhu inscenace se tato vazba stávala spíše vnější. Režie vedla herecký kolektiv k jednotnému stylu, prudké aktivitě v dobře zvoleném scénografickém řešení. Choreografická i hudební složka inscenace byly použity ve vkusné rovině. I když tato inscenace má ještě určité problémy v čitelnosti, prezentuje kolektiv, který chce jednoznačně pozitivním způsobem oslovit diváky určité generace.

Milan Calábek:

KRÁSNÁ FRANTIŠKA

Inscenaci jsme viděli v provedení Malé scény LŠU a OKS Gottwaldov. Calábekova předloha svou parodizující groteskností se stala pro gottwaldovský soubor vítanou příležitostí i záminkou k rozehrání a rozvíjení gejzírů gagů a klauniád. Mladí lidé s chutí předvedli svou obratnost, radost z pohybu a ze hry.

Ke škodě sdělnosti představení znásobuje inscenace již v textu přebujelou mnohost nápadů a detailů. Rovněž překotné tempo limituje do značné míry srozumitelnost mluvních stránky. Scénické řešení sice podporuje jeden ze základních pohybových principů - pády - avšak omezuje ostatní pohybové možnosti herců a konečně i další možnosti výtvarné.

Na představení, značně stylizovaném, byla sympatická kázeň a smysl pro řád, invence a spontaneita celého mladého kolektivu.

ZÁVĚREM:

53. Jiráskův Hronov pro nás dnes končí. Svou závěrečnou zprávu končí práci i odborná komise. Dovolte mně, abych poděkoval souborům, které při hodnocení inscenací aktivně spolupracovaly s odbornou komisí a velmi citlivě přijímaly naše připomínky. Dovolte mně, abych jako předseda odborné komise poděkoval všem členům této komise za přípravu, odbornost, aktivitu a taktnost, se kterou jednotliví členové komise pracovali. Dovolte také, abych za celou odbornou komisi poděkoval všem pořadatelům a organizátorům za vytvoření dobré tvůrčí atmosféry a výborných podmínek pro naši práci. A Vám všem přeji, abychom se ve zdraví společně setkali na příštím, 54. Jiráskově Hronově.

doc. FRANTIŠEK LAURIN

předseda odb. komise 53 JH